

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

گرامی داشت پنجاهمین سالگرد تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سال ۱۳۹۴ پنجاهمین سال تأسیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، بزرگ‌ترین نهاد پژوهشی کشور در حوزه علوم انسانی، است.

نخستین واحد تشکیل‌دهنده آن، بنیاد فرهنگ ایران، با هدف «خدمت به فرهنگ و سعی در حفظ و ترویج میراث معنوی ایران و کوشش در راه تهذیب و تکمیل و ترویج زبان فارسی و شناساندن فرهنگ ایران به ملت‌های دیگر»، در سال ۱۳۴۴ آغاز به کار کرد و پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی با پیوستن نهادهای پژوهشی دیگر مانند انجمن حکمت و فلسفه ایران، بنیاد شاهنامه فردوسی، بنیاد فرهنگ و هنر ایران، پژوهشکده علوم ارتباطی و توسعه ایران، پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگستان ادب و هنر ایران، فرهنگستان زبان ایران، فرهنگستان علوم ایران، مرکز اسناد فرهنگی آسیا، مرکز ایرانی تحقیقات تاریخی، و مرکز ایرانی مطالعه فرهنگ‌ها در قالب یک پژوهشگاه جامع به‌فعالیت‌های خود ادامه داد که خدمات علمی و پژوهشی آن در حوزه‌های گوناگون علوم انسانی در نزد اهالی علم و دانشگاهیان شناخته شده است.

ثمرات نیم‌قرن بالندگی این درخت تنومند، که با همت برجسته‌ترین استادان علوم انسانی کشور به بار نشسته است، صدها طرح پژوهشی اثرگذار و ده‌ها کتاب و صدها دانش‌آموخته فرهیخته است. این دستاوردها فخری است برای نهاد دانش در سرزمینی که همواره در تاریخ به فرهنگ و شکوفایی تمدنی شهره است.

فارسی گفتاری

کتاب اول - نسخه‌ی فارسی

دکتر احمد صفارمقدم

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، ۱۳۹۵

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، صندوق پستی ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵، تلفن: ۳-۸۸۰۴۶۸۹۱، فکس: ۸۸۰۳۶۳۱۷

فارسی گفتاری

کتاب اول - نسخه‌ی فارسی

مؤلف: دکتر احمد صفارمقدم

مدیر انتشارات: ناصر زعفرانچی

حروف‌چین و صفحه‌آرا: ویدا نورخلعتبری، معصومه لوایی

مسئول فنی: عرفان بهاردوست

طرح و اجرای جلد: ویدا نورخلعتبری

طراح و برنامه‌نویس نرم‌افزار: نسیم اشرف‌العقلایی

ورود اطلاعات نرم‌افزار: معصومه لوایی، یاسمن قوامی

ناظر چاپ: مجید اسماعیلی زارع

چاپ اول: ۱۳۹۵

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: فرشویه

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: صفارمقدم، احمد، ۱۳۲۱-

عنوان و نام پدیدآور: فارسی گفتاری، کتاب اول، نسخه‌ی فارسی

مشخصات نشر: تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: بیست و پنج، ۲۱۲ ص، مصور، جدول، نمودار

شابک: دوره 2-818-964-426-978، 7-813-964-426-978

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

یادداشت: واژه‌نامه

یادداشت: کتابنامه

یادداشت: نمایه

شناسه‌ی افزوده: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

شماره‌ی کتابشناسی ملی: ۳۸۵۶۷۷۵

فهرست

تقدیر و تشکر	هفت
پیشگفتار	نه - سیزده
راهنمای درس‌ها	پانزده - هجده
اصول و توصیه‌های آموزشی	نوزده - بیست و پنج
اختصارها و نشانه‌ها	بیست و هفت - بیست و هشت
درس‌های یک تا شانزده	۱ - ۱۵۶
تفاوت‌های گفتار و نوشتار	۱۵۷ - ۱۶۴
نمایه	۱۶۵ - ۱۶۸
واژه‌نامه‌ی فارسی به انگلیسی	۱۶۹ - ۱۹۰
واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی	1 - 22

تقدیر و تشکر

مجموعه فارسی گفتاری برای غیرفارسی‌زبانان با حمایت و نظارت جناب آقای دکتر حمیدرضا آیت‌اللهی، ریاست پیشین پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، جناب آقای دکتر حسینعلی قبادی، ریاست کنونی پژوهشگاه، جناب آقای دکتر سیدسجاد علم‌الهدی، معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی و جناب آقای دکتر مصطفی عاصی، ریاست پژوهشکده زبان‌شناسی، به انجام رسید.

اعضای محترم هیأت علمی پژوهشکده زبان‌شناسی: جناب آقای دکتر یحیی مدرسی و خانم‌ها دکتر آرزیتا افراشی، امید ملاک بهبهانی و فرزانه وزوایی، عملاً در مقام مشاور علمی، راه‌حل مشکلات روزمره را هموار ساختند. جناب آقای ناصر زعفرانچی، مدیریت نشر و ویرایش نیز از هر گونه همکاری در تولید مجموعه استقبال کردند و، بیش از همه، سه تن کارشناسان ارجمند گروه آرزوفا: خانم‌ها ویدا نورخلعتبری، نسیم اشرف‌العقلایی و معصومه لوایی از آغاز فعالیت خود در پژوهشگاه، صادقانه و صمیمانه، زحمات زیادی برای به ثمر رسیدن این طرح متحمل شدند.

صمیمانه‌ترین تشکرات خود را به حضور همه عزیزان یادشده و سایر استادان و همکاران ارجمند، به‌ویژه داوران محترم طرح، خانم دکتر سهیلا صارمی و جناب آقای دکتر بهروز محمودی بختیاری، تقدیم می‌دارد

گروه آرزوفا

آموزش زبان و فرهنگ ایران به غیرفارسی‌زبانان

پیشگفتار

زبان فارسی که به خانوادهٔ زبان‌های هند و اروپایی تعلق دارد آئینهٔ بخشی از تاریخ جهان در طول ۳۰۰۰ سال گذشته است. حدود نیمی از این ایام تاریخ باستانی ایران را تشکیل می‌دهد که به زبان‌های آن دوره فارسی باستان و فارسی میانه می‌گویند. نیم دیگر تاریخ ایران دورهٔ اسلامی است و به زبان این دوره فارسی نو یا فارسی گفته می‌شود.

در دورهٔ باستان، حکومت‌های ایرانی تمدن بزرگی در شرق عالم برپایهٔ دین، علم، هنر، معماری و روش حکومتی به وجود آوردند و ایرانیان با پذیرفتن دین مبین اسلام، در پی‌ریزی علوم اسلامی، اعم از دینی و غیردینی، صمیمانه کوشیدند. بخشی از میراث علمی و فرهنگی آنان در قرن‌های نخستین دورهٔ اسلامی از زبان‌های ایرانی به عربی ترجمه شد و دانشمندان ایرانی، همراه با علمای سایر کشورهای مسلمان، تمدن عالی اسلامی را بنیان گذاردند. آثار دانشمندان ایرانی، بخصوص ابن سینا، رازی، خواجه‌نصیر و خوارزمی، که اغلب به زبان عربی می‌نوشتند، قرن‌ها در مراکز علمی مغرب‌زمین تدریس می‌شد.

ملت ایران در این دوران طولانی بارها مورد هجوم اقوام مختلف قرار گرفته و قرن‌ها استیلای بیگانگان را تجربه کرده‌اند اما به کمک فرهنگ و تمدن خود، که از ارزش‌های ملی و فرهنگی ایرانی - اسلامی نشأت یافته، وحدت و استقلال خود را حفظ کرده‌اند. در این میان، زبان فارسی عامل وحدت و هویت ملی ایرانیان به شمار رفته و علاقه به

آن از ویژگی‌های اصلی این ملت محسوب می‌شود. باید تأکید نمود که تمدن ایرانی بر تمدن‌های دیگر پیوسته تأثیر گذاشته و از آن‌ها تأثیر پذیرفته است.

رومن گیرشمن، باستان‌شناس فرانسوی، در تبیین تاریخ ایران می‌نویسد: «از بیشتر اقوام قدیم تنها خاطره‌ای باقی است. اما ایران، پس از قرن‌ها و هزاره‌ها، چون کوه ایستاده است.» به باور ریچارد فرای، محقق آمریکایی، «ایران مانند سرو است که از طوفان خم می‌شود اما نمی‌شکند» و «کمتر ملتی را در این جهان می‌توانیم بیابیم که تاریخشان تا این حد قابل توجه باشد.»

با ورود دین اسلام به ایران، زبان فارسی با واژگان زبان عربی و محتوای غنی فرهنگ اسلامی درآمیخت. اسلام با زبان عربی به ایران وارد شد و به کمک مسلمانان ایرانی و زبان فارسی در کشورهای جنوب و شرق آسیا، شمال آفریقا و آسیای مرکزی گسترش یافت. از این‌رو، زبان فارسی زبان دوم دنیای اسلام شمرده می‌شود. ادبیات فارسی که دستاورد بزرگ دوره اسلامی ایران است، مکتب انسان‌پروری و گنجینه‌ای از حماسه، اخلاق، عرفان و معنویت، عشق و محبت، صلح و دوستی، و آداب زندگی اجتماعی به شمار می‌آید. این مضامین عالی به وسیله شاعران و نویسندگان ایرانی و فارسی‌زبانی بیان شده که دارای شهرت جهانی‌اند و در میان آنان حافظ، خیام، سعدی، فردوسی و مولوی برجستگی خاصی یافته‌اند. زبان و ادبیات فارسی از جذابیت‌های فراوان برخوردار بوده و اهل ذوق و ادب را در همه‌جای جهان شیفته خود ساخته است:

گوته، شاعر نامدار و رکن ادبیات مغرب زمین، حافظ را تعظیم و تکریم می‌کند. او حافظ را عطر آسمانی شرق و نسیم روح‌بخش ابدیت می‌شناسد و سخن او را اعجاز واقعی ذوق و هنر بشری و سرچشمه فیض کمال و جمال و حکمت و عرفان معرفی

می‌کند.

رباعیات ساده، شیرین و کوتاه خيام که از متفکران، منجمان و ریاضی‌دانان بزرگ شمرده می‌شود به بیشتر زبان‌های دنیا ترجمه شده و در دل همه ملت‌های ادب‌دوست جای گرفته است. آرتور آربری رباعی ایرانی را عالی‌ترین نمونه لطیف شعرسازی در تمام ادبیات جهان می‌داند و تأکید دارد که بعد از کتاب مقدس، مشهورترین ترجمه‌ای که انتشار یافته رباعیات عمر خيام است.

سعدی، استاد سخن فارسی در نظم و نثر، شاعر عشق و زندگی و اخلاق و حکمت است. رالف امرسون *گلستان سعدی* را در ردیف *انجیل* و دیگر کتاب‌های آسمانی قرار می‌دهد. شعر «بنی آدم» او زیباترین پیام انسانیت را برای جهانیان دارد:

بنی‌آدم اعضای یک‌پیکرند   که در آفرینش ز یک گوهرند

چو عضوی به درد آورد روزگار   دگر عضوها را نماند قرار

فردوسی مشهورترین حماسه‌سرای ایران است که تاریخ ملی ایرانیان را به نظم کشید و اثر جاویدان *شاهنامه* را خلق کرد. ادوارد براون او را نه تنها بزرگ‌ترین شاعر عصر خویش، بلکه یکی از بزرگ‌ترین شعرای تمام اعصار می‌شناسد.

مولوی نامدارترین شاعر ادبیات عرفانی است. ادوارد براون او را برجسته‌ترین شاعر تصوف ایران معرفی می‌کند و اثر ممتاز او، *مثنوی*، را هم‌ردیف اشعار بزرگ عالم می‌داند.

زبان و ادبیات فارسی در بخش وسیعی از شرق عالم نفوذ داشته و حوزه فرهنگی مشترکی را به وجود آورده است. فارسی در شبه قاره هند هشتصد سال زبان رسمی بوده است. سرود ملی کشور پاکستان بیشتر به زبان فارسی است و اقبال لاهوری، شاعر بزرگ پاکستان، اشعارش را، نه به زبان مادری اردو، بلکه به فارسی سروده است. در

امپراتوری عثمانی، فارسی زبان شعر و ادب بوده و حتی برخی از امپراتوران عثمانی به فارسی شعر سروده‌اند. عثمانیان زبان و ادب فارسی را تا سرزمین‌های بالکان و دروازه‌های اروپا انتشار دادند. در همهٔ این نواحی نشانه‌های بسیار از زبان و ادب فارسی می‌توان یافت، مثلاً اینکه «سارایوو»، نام پایتخت زیبای بوسنی و هرزگوین، با واژهٔ فارسی «سرا» به معنی «کاخ» ساخته شده است. به این ترتیب، حوزهٔ مرتبط و مشترک زبان فارسی و فرهنگ اسلامی - ایرانی در مشرق به سرزمین‌های چین، مالزی و اندونزی می‌رسد. در شمال، کشورهای آسیای میانه را دربر می‌گیرد و در غرب و جنوب غربی، شامل آسیای صغیر و حوزهٔ بالکان و نیز کشورهای عرب‌زبان می‌شود.

ادبیات معاصر ایران در یکی دو قرن اخیر با ساده شدن زبان و سبک شعر و نویسندگی در خدمت عموم مردم قرار گرفته و مضامین عمدهٔ آن، یعنی بشردوستی، آزادی‌خواهی، میهن‌دوستی و مسائل اجتماعی، با صورت و قالبی نو بیان گردیده است. از زمان پیروزی انقلاب اسلامی، زبان فارسی، به عنوان زبان اسلام انقلابی، بار محتوایی این انقلاب را بر دوش دارد. تحولات نیم قرن اخیر ادبیات دینی، انقلابی و حماسی ایران را نیز به وجود آورده است.

زبان فارسی نو زبانی است شیرین، شیوا، خوش‌آهنگ و گوش‌نواز. این زبان، علاوه بر ایران، در کشورهای افغانستان و تاجیکستان به‌عنوان زبان رسمی تکلم می‌شود و در تعدادی دیگر از کشورهای منطقه به صورت زبان غیررسمی کاربرد دارد. تفاوت بین فارسی امروز و فارسی یک هزار سال قبل اندک است و امروزه هر فارسی‌دانی قادر است فارسی آن دوره را درک نماید.

آموزش زبان فارسی بر آن است که غیرفارسی‌زبانان را با ادبیات فارسی و میراث عظیم و پرمایهٔ تمدن اسلامی و ایرانی آشنا سازد. هر ایران‌شناس علاقه‌مند به مسائل

مربوط به ایران در این منطقه گسترده ضروری است که این زبان را بداند تا به عمق فرهنگ ایرانی راه یابد، و هر شرق‌شناسی که به مسائل تاریخی شرق و غرب اسلام می‌پردازد نیازمند دانستن آن است. گذشته از ارزش‌های فرهنگی، زبان فارسی زبان ارتباط زنده با ایرانیان و فارسی‌زبانان است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی که معتبرترین نهاد پژوهشی ایران در حوزه علوم انسانی و فرهنگ شمرده می‌شود امیدوار است که تولید مجموعه حاضر، فارسی‌گفتاری، به ارتقاء زبان فارسی و شناخت متقابل در مراکز آموزشی و فرهنگی جهان منجر شود.

دکتر صادق آئینه‌وند

رئیس پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

راهنمای درس‌های ۱ تا ۴

صَفْحَه

عُنْوَان

دَرس

۱

الفبا و صداهای فارسی (۱)

۱

خط فارسی، حرف‌های الف، ب، پ، ت، ث، م، ن، و، ه، ی. واکه‌های فارسی. واکه‌ها در آغاز. حرف‌های ج، چ. واکه‌ها در میان. حرف‌های ح، خ، د، ذ. واکه‌ها در پایان. پیوند حروف.

۱۱

الفبا و صداهای فارسی (۲)

۲

حرف‌های ر، ز، ژ، س، ش، ص، ض، ط، ظ، ع، غ، ف، ق، ک، گ، ل، ع. همزه‌ی آغازی. حروف همشکل. حروف همصدا. ساختار هجا. ساختار کلمه. تکیه‌ی کلمه. تشدید "س". پیوند حروف. فهرست الفبای فارسی.

۲۱

من دانشجوی هستم

۳

نکته‌های زبانی: سلام. من، ما، شما. هستم. هستیم. هستید. من استاد هستم. من هستم، شما هستید. من هستم = هستیم. هستیم، نیستم. نکته‌ها (۲): اعداد ۱ تا ۱۰. و. بفرمایید. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: شناسه‌ی «ید»

۳۰

اسم شما چیست؟

۴

نکته‌های زبانی: اسم من. آقای مجیدی. است، او. ایشان. هم. نکته‌ها (۲): اسم کوچک، اسم فامیل (فامیلی). تفاوت‌های گفتار و نوشتار: است

راهنمای درس‌های ۵ تا ۸

درس	عنوان	صفحه
۵	احوال‌پرسی	۳۷
	نکته‌های زبانی: سلام، صبح بخیر. حال شما چه‌طور است؟ اسم من = اسمم. هستند. کاربردهای «بودن». من الان هستم، مریم نیستم. نکته‌ها (۲): آقا و خانم + اسم. تا. اعداد ۱۱ تا ۱۹. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: گروه‌های همخوانی	
		
۶	کلاستان چه‌طور است؟	۴۵
	نکته‌های زبانی: استاد، استادان. یک روز. نفر. آهنگ. چه؟ که؟ نکته‌ها (۲): جمع. داشتن. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: دوم شخص جمع، تا	
		
۷	کشور، ملیت، زبان	۵۴
	نکته‌های زبانی: ملیت و زبان. کشور، شهر. خوب، بد، بزرگ. شهر، یک شهر. مهمان. نکته‌ها (۲): اعداد ده‌تایی. صورت‌های گفتاری: تشکر و معذرت‌خواهی. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: جمع	
		
۸	چه زبان‌هایی بلدید؟	۶۳
	نکته‌های زبانی: استادم، دانشجویام. نیستم. اهل کجا؟ کجایی؟ - بله، آره. «است» بعد از /a, u, e/. مهمان. نکته‌ها (۲): یعنی چه؟ حساب. صورت‌های گفتاری: اجازه؟ تکرار کنید. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: است	
		

راهنمای درس‌های ۹ تا ۱۲

درس	عنوان	صفحه
۹	زبان آسان و قشنگ	۷۲
	<p>نکته‌های زبانی: اسم تو = سمت. ما در کلاسمان. مصدر، بن. شخص، عدد، شناسه. ندارم. شما را دوست دارم. مهمان. نکته‌ها (۲): اعداد صدتایی و بالاتر. صورت‌های گفتاری: عبارات پر کاربرد. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: ضمیرهای پیوسته.</p>	
۱۰	مهمان ژاپنی	۸۲
	<p>نکته‌های زبانی: ساعت دارین؟ ساعت چنده؟ می‌شود؟ (می‌شه...؟) چند؟ روز، ساعت، دقیقه. یک، و. بودم، داشتم. مهمان. نکته‌ها (۲): از، با، تا. کجاست؟ کو؟ صورت‌های گفتاری: احوالپرسی. تشکر. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: گروه‌های همخوانی</p>	
۱۱	خانواده و دانشگاه	۹۲
	<p>نکته‌های زبانی: داشتن. دوست داشتن. می‌خوانم. کاربرد حال اخباری. نمی‌خوانم. می‌روم، نمی‌روم. «و» ساکن. مهمان. نکته‌ها (۲): رفتن - می‌روم. دارم، هستم. صورت‌های گفتاری: خواهش. کار. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: با + ضمیر شخصی</p>	
۱۲	خانواده و کار	۱۰۳
	<p>نکته‌های زبانی: می‌آیم. خوش آمدید. از. خانواده‌تان = خانواده‌ی شما. سن. مهمان. نکته‌ها (۲): حالت. بخوانید، نخوانید. صورت‌های گفتاری: معرفی. خوش آمدید. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: سن</p>	

راهنمای درس‌های ۱۳ تا ۱۶

درس	عنوان	صفحه
۱۳	برنامه‌ی روزانه	۱۱۴
	نکته‌های زبانی: که. آمدن، رفتن. این کتاب را، شما را. برنامه‌ی تو = برنامه‌ات. خوابگاه. باید درس بخوانم. مهمان. نکته‌ها (۲): بعد، بعد از، معمولاً. صورت‌های گفتاری: اظهار نظر. تقریباً. به نوبت. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: به + ضمیر شخصی	
		
۱۴	دارید چه کار می‌کنید؟	۱۲۴
	نکته‌های زبانی: دارم درس می‌خونم. درس نمی‌خونم. خوبه. همه‌تان = همه‌تون. اختیار دارید. مهمان. نکته‌ها (۲): رنگ‌ها. تلفن زدن. بیدار شوید، کار کنید. صورت‌های گفتاری: مکالمه‌ی تلفنی. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: از + ضمیر شخصی	
		
۱۵	روزها، ماه‌ها، فصل‌ها	۱۳۵
	نکته‌های زبانی: اوّل، دوّم، سوّم، چهارم. روز اوّل، روز بیست و یکم. روزهای هفته. جمعه، جمعه‌ها. رفت. مهمان. نکته‌ها (۲): تعطیلات در ایران. ماه‌های سال. چندم. صورت‌های گفتاری: خوش گذشت. اجازه. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: حذف «به»	
		
۱۶	موزه‌ی آزادی	۱۴۶
	نکته‌های زبانی: کاربرد ماضی ساده. مگر (مگه). چه‌طوری، چه‌جوری. برگشتن. مهمان. نکته‌ها (۲): با چه؟ با که؟ بزرگ‌تر، بزرگ‌ترین. امر جمع. صورت‌های گفتاری: آدرس. آخه. تفاوت‌های گفتار و نوشتار: حذف «در»	
		

اصول و توصیه‌های آموزشی

این کتاب اولین جلد از مجموعه فارسی‌گفتاری برای تدریس مهارت‌های شنیدن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن به غیرفارسی‌زبانان، با تأکید بر ارتباط کلامی است. کوشش گردیده که برای آموزش زبان و فرهنگ ایران به علاقه‌مندان این حوزه از رویکردهای «آموزش زبان ارتباطی» (آزا¹ CLT) و «آموزش کارمحور» (آکا² TBT) تبعیت شود اما بخشی از تمرینات تابع رویکرد ساختاری می‌باشد.

الفبای آوانگار بین‌المللی

به خاطر زبان‌آموزانی که خواندن حروف فارسی در آغاز برایشان دشوار است از الفبای آوانگار بین‌المللی (IPA³) در ثبت متن‌های فارسی استفاده شده است.

درس‌های ۱ و ۲

در درس‌های ۱ و ۲، الفبا و صداهای فارسی معرفی شده است. فراگرفتن یکباره همه الفبا ضرورت ندارد و بنابراین، در این درس‌ها برنامه یادگیری تدریجی اجرا می‌شود.

رویکرد آزا

آزا رویکردی است که توجه کمتری به ارائه و بحث صریح قواعد دستوری در کلاس

1. Communicative Language Teaching

2. Task-based Teaching

3. International Phonetic Alphabet

نشان می‌دهد. در عوض، بر تعامل، آموزش دانشجومحور و یادگیری تعاون‌محور برپایهٔ زبان طبیعی و فعالیت‌های واقعی تأکید می‌کند.

تعامل عبارت است از پرسش و پاسخ، تبادل فکر، احساس یا عقیده بین دو یا چند نفر که به مهارت‌های ارتباطی منجر می‌شود.

آموزش دانشجومحور آموزشی است که بر نیازها و اهداف زبان‌آموز تکیه دارد. به دانشجو آزادی عمل می‌دهد و به او فرصت خلاقیت و نوآوری می‌بخشد.

در یادگیری تعاون‌محور، دانشجویان تیمی را تشکیل می‌دهند که اعضای آن باید با هم کار کنند تا به هدف مشترکشان نایل شوند.

برخی اصول دیگر آزا

۱. چهار مهارت شنیدن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن را می‌توان همزمان تدریس کرد.
۲. خواندن و نوشتن، در صورت تمایل، ممکن است از روز اول آغاز شود.
۳. استفادهٔ محتاطانه و محدود از زبان مادری در مواقع لزوم پذیرفته است.
۴. در صورت نیاز دانشجویان به ترجمه یا مفید بودن آن، می‌توان از این فن استفاده کرد.
۵. دانشجویان اغلب به شیوهٔ آزمون و خطا زبان را تولید می‌کنند.
۶. آزا بر اهمیت دستور در آموزش زبان صحّه می‌گذارد.

رویکرد آکا

آموزش کارمحور شکل پیشرفته‌ای از آزا است که توجه استاد و دانشجو را به کار آموزشی جلب می‌کند. کار آموزشی فعالیتی است که زبان‌آموز را به کاربرد زبان واقعی، با تأکید بر معنی آن، وامی‌دارد. این کارها از نوع فعالیت‌های دنیای واقعی‌اند که انجام آنها به نتیجه‌ای منجر می‌شود.

اجرای کلاسی

همکاری و تعامل در کلاس درس، که به دانشجو فرصت بیشتری برای تکلم می‌دهد، به صورت کار فردی، کار زوجی، کار گروهی و فعالیت تمام کلاسی انجام می‌گیرد. کار زوجی بر فعالیتی دلالت دارد که توسط دو دانشجو انجام می‌شود و برای تمرینات کوتاه‌تر، ساده‌تر و نظارت شده در ساختارهای زبانی مناسب‌تر است. تمرینات پرسش و پاسخ، گفتگو با یک همکلاسی و مصاحبه نمونه‌های کار زوجی هستند. کار گروهی بر فعالیتی دلالت دارد که گروه‌های سه تا شش نفره انجام می‌دهند و برای تمرینات طولانی‌تر و پیچیده‌تری که به نظارت کمتری نیاز دارند مناسب است. نمونه کارهای گروهی عبارتند از بازی‌ها، ایفای نقش و نمایش، حل مسئله، تصمیم‌گیری و تبادل نظر. فعالیت تمام کلاسی فعالیت‌هایی هستند که توسط همه دانشجویان انجام می‌شود. تمرینات پاسخ جمعی نمونه خوبی از این نوع فعالیت‌ها هستند.

فارسی گفتاری معیار

زبانی که در مجموعه حاضر تدریس می‌شود عمدتاً گونه گفتاری معیار فارسی است. این گونه را همه ایرانیان تحصیل کرده در سراسر کشور به کار می‌برند و درک می‌کنند. در برنامه‌های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران نیز از همین گونه استفاده می‌شود.

شنیدن و صحبت کردن

همه گفتگوها، توضیحات و تمرینات این کتاب برای آموزش مهارت‌های شنیدن و صحبت کردن توسط گویندگان ایرانی ضبط شده‌اند. بیشتر تمرینات شکل «ضبط و مقایسه کنید» دارند، به این معنی که زبان‌آموزان باید صدای خود را در نرم‌افزار ضبط کنند و بعد آن را با ضبط گوینده ایرانی مقایسه نمایند.

گفتگوهای کتاب حول محور نقش‌های ارتباطی طرح شده‌اند و حفظ کردن آنها الزامی نیست. زیر واژه‌هایی که تکیه می‌گیرند، مطابق رایج‌ترین کاربرد آنها، خط کشیده

شده است. این امر به زبان‌آموزان کمک می‌کند که آهنگ صحیح زبان فارسی را در کمترین مدت فراگیرند.

هریک از درس‌ها به شکل گفتاری تدریس می‌شود و، در پایان، تفاوت‌های گفتاری و نوشتاری آنها توضیح داده می‌شود. اگر دانشجویان صرفاً به تکلم فارسی علاقه‌مندند، یا اساساً با یادگیری همزمان دو گونه موافق نیستند، می‌توانند شکل نوشتاری را در ابتدا کنار بگذارند. دانشجویان را تشویق کنید که در ارتباطات خود هرچه بیشتر به فارسی صحبت کنند. بین کلاس درس و دنیای واقعی رابطه‌ی روشنی ایجاد کنید.

خواندن و نوشتن

دانشجویان می‌توانند به میل خود خواندن را همزمان با شنیدن و صحبت کردن، یا کمی دیرتر، شروع کنند. همه‌ی متن‌های گفتاری به شکل نوشتاری هم ضبط شده تا در کسب مهارت خواندن کمک نمایند.

به دانشجویان توصیه می‌شود که اگر می‌خواهند نوشتن را شروع کنند به گونه‌ی نوشتاری بنویسند، نه شکل گفتاری. در محل هر تمرین نقطه‌چین‌هایی برای نوشتن پاسخ سؤالات گذاشته شده است.

از درس ۱۱ به بعد، نوشتن انشاهای ساده و کوتاه نیز به‌عنوان تمرین اختیاری اضافه شده است تا مهارت‌های نوشتاری شما تقویت شود.

تفاوت‌های گفتار و نوشتار

بین دو گونه‌ی گفتاری و نوشتاری زبان فارسی تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای وجود دارد. گونه‌ی نوشتاری در کتاب‌های آموزشی، مجلات، روزنامه‌ها و همه‌ی اسناد رسمی به کار می‌رود. در این کتاب، تفاوت‌های گفتار و نوشتار در پایان هر درس به صورت نظام‌مند توضیح داده شده‌اند.

در نگاه اول، تفاوت‌های گفتار و نوشتار ممکن است در نظر زبان‌آموز خارجی پیچیده و پرزحمت جلوه نماید حال آن‌که، در واقع، تفاوت‌ها اغلب از قواعد خاصی تبعیت

می‌کنند. این قاعده‌مندی فرایند یادگیری را پس از چند درس اولیه آسان‌تر خواهد ساخت.

دستور

بیشتر فراگیران زبان فارسی از تحصیل در ایران یا قرار گرفتن در محیط زبان فارسی محرومند و یا ممکن است از آموزش کلاسی بسیار محدودی بهره‌مند باشند. از این رو، دسترسی به دستور برای فهم و یادگیری زبان نیازی قطعی است.

بخش دستور در اثر حاضر شامل توضیحی مختصر و روشن برای هر نکته زبانی می‌شود و در پی آن تمرینی کوتاه می‌آید. تمرین با مثالی همراه با پاسخ شروع می‌شود که به فهم نکته و کاربرد آن کمک می‌کند.

دستور زبان، به رغم اهمیت آن، نباید در جلسات کلاس توسط استاد به صورت مستقیم تدریس شود. رویکرد حاضر تأکید دارد که دستور در حد امکان به شیوه عملی تدریس گردد.

واژگان

واژگان از نظر ارتباط زبانی نقش اصلی دارد و دانشجویان باید به یادگیری مستقل آن تشویق شوند. مقدار زیادی از کلمات اولیه را می‌توان در خارج از کلاس فراگرفت. تمرین سریع یک تا سه دقیقه‌ای برای مرور واژگان هر درس به صورت بازی‌های ساده مروری و پاسخ‌های جمعی به تسلط واژگانی دانشجویان کمک خواهد کرد.

مجموعه واژه‌های این جلد به ۴۰۰ می‌رسد که حداقلی برای یادگیری اولیه یک زبان خارجی است. به دانشجویان توصیه می‌شود که از واژه‌نامه‌های فارسی - انگلیسی و انگلیسی - فارسی پایان کتاب، که دارای واژه‌های ضروری بیشتر و نیز لغات مربوط به فایل‌های صوتی - تصویری هستند، استفاده نمایند.

در کتاب حاضر، بخشی از واژه‌های جدید هر درس با تصویر نشان داده شده است اما به تدریج برای معنی کردن واژه‌های دیگر از کلمات فارسی که در درس‌های قبل آموخته شده‌اند استفاده کرده‌ایم.

شادی و نشاط در کلاس درس

بیشتر زبان‌آموزان کلاس‌های خود را بر مبنای میزان یادگیری در آن کلاس‌ها ارزیابی می‌کنند، نه با شادی و لذتی که تجربه کرده‌اند. با وجود این، فعالیت‌های شاد و لذت‌بخش علاقه‌مندی زبان‌آموزان، مخصوصاً دانشجویان جوان‌تر، نسبت به کلاس درس را افزایش می‌دهد.

به معلمان توصیه می‌شود که تا می‌توانند از قوه ابتکار خود و ذوق هنری دانشجویان در اجرای بازی‌ها، ایفای نقش، مسابقات و دیگر بخش‌های مشابه استفاده نمایند تا آموزش کلاسی جذابیت و شادی هرچه بیشتری داشته باشد.

تمرینات این کتاب راهنمایی و مثال‌های کلی محسوب می‌شوند. از استادان درخواست می‌شود که مثلاً با تغییر اسامی در متن‌ها به نام‌های واقعی دانشجویان حاضر و یا مرتبط ساختن اطلاعات گفتگوها و متن‌ها با واقعیات و شرایط واقعی کلاس، و حتی جامعه‌ای که تدریس در آنجا صورت می‌گیرد، به این تمرینات حیات واقعی ببخشند.

در پایان پیشنهاد می‌کنیم که استادان در طی فعالیت‌های کلاسی از روش‌های مناسبی برای تشویق دانشجویان و گروه‌های ممتاز استفاده نمایند.

تصحیح

خطاهای آموزشی نتیجه طبیعی رشد مهارت‌های ارتباطی به شمار می‌روند و همه آنها به تصحیح نیاز ندارند. تصحیح باید بر مواردی که موجب اختلال در دریافت و انتقال پیام‌های معنی‌دار می‌شوند متمرکز گردد.

مانع گفتگو و ارتباط پیوسته نشوید و، در عین حال، از خطاهای عمده هم چشم‌پوشی نکنید. شاید بهتر باشد که تصحیحات را به زمان مناسب دیگری موکول کنید.

مناسب‌سازی درس‌ها

کتاب حاضر برای کلاس مخصوص شما طراحی نشده است. پس، نخستین گام شما باید مناسب‌سازی درس‌ها باشد. بخش‌ها یا تمرینات غیرضروری را حذف کنید یا، برعکس،

مطالب یا تمرینات مناسب‌تری را مطابق نیازهای کلاس اضافه نمایید تا هرگونه کمبود احتمالی جبران شود.

فارسی‌گفتاری: شبه خودآموز

فارسی‌گفتاری به صورت شبه خودآموز طراحی شده است. نکته‌های زبانی و تمرینات به ساده‌ترین شکل نوشته شده‌اند تا زبان‌آموزان به تنهایی، بدون نیاز به معلم، نکته‌ها را بخوانند و تمرینات را انجام دهند. این بخش از آموزش باید خارج از کلاس و قبل از تشکیل کلاس انجام شود. به همهٔ پاسخ‌ها در نرم‌افزار دسترسی هست. زمان کلاس باید صرف توضیحات کلی، بررسی تکالیف و تمرینات، و، مهم‌تر از همه، فعالیت‌های گفتاری شامل پرسش و پاسخ بین استاد و دانشجویان، کار زوجی، کار گروهی، بازی، مسابقه، ایفای نقش و غیره شود. توجه داشته باشید که تدریس تمامی درس توسط استاد فرایند یادگیری را کند خواهد کرد و از تأثیرگذاری آن خواهد کاست.

برنامهٔ زمانی

برنامهٔ زمانی برای تدریس کتاب بهتر است با نظر استاد و دانشجویان تعیین شود. در هر حال، کل کتاب را می‌توان در یک ترم طی دو کلاس دو ساعت در هفته تدریس کرد مشروط به آنکه استاد و زبان‌آموزان توصیه‌های بالا را به طور کامل رعایت نمایند.

کتاب کار

یک کتاب کار مجازی در کتاب حاضر طراحی شده که تمرینات بیشتری را برای روشن کردن نکات زبانی و تقویت درس‌های آن دربرمی‌گیرد. کتاب کار سطح بالاتری از مواد آموزشی را که برای کلاس‌های فعال‌تر سودمند خواهد بود نیز ارائه می‌دهد.